

El llenguatge

Un poc i molt

28/1/1978

El fet que els quantitatius molt, poc i tant puguin ésser usats en oracions d'estructura similar com són Corre molt, Corre poc i No corre tant, i fins i tot puguin, tots ells, ésser «gramaticalment» intercanviables en expressions com Molta paciència, Poca paciència i Tanta paciència, no vol pas dir que tinguin les mateixes aplicacions ni les mateixes aptituds gramaticals. No ens podem pas entretenir en la descripció detallada d'aquestes diverses aplicacions i aptituds, que cal cercar, si de cas, al lloc adequat de la gramàtica o del diccionari. Ens volem limitar a comentar la diversa capacitat que tenen aquests termes quantitatius per al seu ús com a substantius.

De tots tres, el Diccionari Fabra només reconeix el valor, dins la categoria dels noms substantius, de poc i de tant, en alguns casos especials, entre ells aquell en què tenen significació temporal. Efectivament, en una frase com Fa poc que va venir, el terme poc equival a «poc temps» i, anàlogament, en una frase com Diu que ja fa un any però em sembla que no fa tant, el terme tant equival a «tant temps». Això permet, doncs, de considerar com a substantius aquests dos termes quantitatius. Potser, amb aquest valor temporal, també podríem admetre la condició substantiva de molt. Depèn de si consideràvem correcta una oració com Fa molt que no la veig, en què molt voldria dir «molt temps». Si de cas, aquest fóra, creiem, l'únic ús possible de molt com a substantiu.

De tots aquests termes de què ens ocupem, el que ha adquirit un grau més elevat de substantivació és, sense dubte, poc al qual el Diccionari Fabra reconeix el significat equivalent a «una petita quantitat». Això permet usar poc precedit dels articles el i un: Un poc de pa i un poc de vi. Havia oblidat el poc llatí que sabia. Intentant establir una correlació amb poc, n'hi ha que usen també algun cop molt precedit d'un article, en una frase, per exemple, com «us caldrà un poc d'enginy i un molt de sort», però, d'acord amb el que hem dit, aquest ús s'ha de considerar incorrecte. Caldria dir, simplement... un poc d'enginy i molta sort.

Albert Jané